

KAVRAMSAL MAKALE

Sanat Tıp İlişkisi Üzerine: Göz Hastalıklarının Koruyucu Azizesi Santa Lucy (Lucia) Örneği

Doç. Dr. Derya UZUN AYDIN, Batman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Batman, e-posta: derya.uzunaydin@batman.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8063-2144>

Öz

Makale çalışmalarında kimi zaman okunan bir kitaptan, bir makaleden, izlenen filmlerden vb. konulardan ilham alındığına tanıklık edilmektedir. Örneğin dijital bir film platformunda izlenen bir sinema filmi buna örnek teşkil etmiştir. Bu filmde, kurgusal anlatı içerisinde yer alan bir resmi görüp onu araştırmakla bu çalışmaya başlanmıştır. Filmdeki resim Azize Lucy (Lucia)ya aittir. Kimdir bu azize ve bu resim neyi anlatmaktadır? Azize ile ilgili yapılan çalışmalarda kendisine, özellikle yabancı kaynaklarda ve hatta göz hastalıkları ile ilgili dergilerdeki sembolik anlatılara rastlanmış olmak ise dikkate değer bulunmuştur. Bu amaçla yola çıkarak, azizenin hayatı, efsaneleri ve özellikle de tıpla ilişkili sembolik anlatımlara, ikonografik bağlamda araştırmalara ağırlık verilir. Bu noktada bu çalışmanın sanat tarihi literatürüne de kazandırılması gerekliliği düşünülmüştür. Nihayetinde azizenin tek başına ele alındığı Türkçe sanat kaynaklarının ve anlatılarının olmadığı gözlemlenmiştir. Bunun akabinde bu çalışmayı yapmanın önemi bir kez daha anlaşılmıştır. Lucy'nin efsaneleri; çekeceği çileler ve özellikle gözle ilgili olan efsanesi çalışmanın ana temasını oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hristiyanlık, Azizeler, Lucy (Lucia), Tıp, Sanat, Efsaneler.

Makale Gönderme Tarihi: 25.08.2025

Makale Kabul Tarihi: 02.11.2025

Önerilen Atıf:

Uzun Aydın, D. (2025). Sanat Tıp İlişkisi Üzerine: Göz Hastalıklarının Koruyucu Azizesi Santa Lucy (Lucia) Örneği, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(11): 856-867.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2025, 8(11): 856-867. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2025.1598>
ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

CONCEPTUAL PAPER

On the Relationship Between Art and Medicine: The Example of Saint Lucy (Lucia), the Patron Saint of Eye Diseases

Associate Prof. Dr. Derya UZUN AYDIN, Batman University, Faculty of Arts and Sciences,
Batman, e-mail: derya.uzunaydin@batman.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8063-2144>

Abstract

In scholarly work, it is often observed that inspiration is drawn from various sources such as books, articles, films, etc. For instance, a film watched on a digital platform can serve as an example. In this film, a particular image seen within the narrative prompted further investigation, leading to the commencement of this study. The image in question belongs to Saint Lucy (Lucia). Who is this saint, and what does this image represent? It is noteworthy that symbolic representations of her have been encountered in foreign sources, and even in journals related to eye diseases. This observation led to a focus on researching the saint's life, legends, and particularly the symbolic representations related to medicine in an iconographic context. At this point, it was considered important to contribute this study to the art history literature. Ultimately, it was noticed that there were no Turkish art resources or narratives focusing solely on Saint Lucy. This realization further emphasized the importance of conducting this study. The legends of Lucy, her suffering, and especially her story related to her eyes form the main theme of this work.

Keywords: Christianity, Saints, Lucy (Lucia), Medicine, Art, Legends.

Received: 25.08.2025

Accepted: 02.11.2025

Suggested Citation:

Uzun Aydın, D. (2025). On the Relationship Between Art and Medicine: The Example of Saint Lucy (Lucia), the Patron Saint of Eye Diseases, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 8(11): 856-867.

GİRİŞ

Azize Santa Lucia ya da Lucy ışık anlamına gelen ismi, bekâret ve dürüstlikle bağlantısı olan kişiliği ile Hristiyanlıkta önemli bir isimdir. Sicilya adasının güneydoğu kıyısında bulunan Siracusa doğumlu (283) azize, yaşamında gerçekleşen olaylarla bu kentin ve kilisenin hamisi olarak kabul edilmiştir. Anlatılanlara göre Lucy'nin annesi çok hastadır ve kanamaları vardır. Bu durumda kendisi annesine şefaet vermesi için, Azize Agatha'ya dua etmek adına Catania'ya hac yoluna çıkar. Orada duaları esnasında azizenin mezarı başında uyuyakalır ve azize rüyasında kendisine görünür. Agatha ona, kendi şifa güçleri olduğunu hatırlatır ve annesinin de sağlığına kavuşacağını söyler (<https://www.stlucychurch.org/our-patroness/>). Annesi iyileşen Lucy eve doğru yola çıkar. O sıralarda evliliği ile ilgili bir durum söz konusu olmuştur. Ancak azize evlenmek istemeyerek tüm çeyizini fakirlere dağıtır. Annesi bunu kabul etmesine etmiştir ancak asıl olaylar bundan sonra büyüyecektir (<http://www.ucm.es/centros/cont/descargas/documento21600.pdf>).

Bu arada da Lucy'nin cömertliği, dürüstlüğü ve nezaketi Sicilya'da hızla yayılmış ve insanlar kendisinden yardım istemek için onu sık sık ziyaret etmeye başlamıştır. Nişanlandığı genç adam, Lucy'nin tüm mal varlığını ve parasını fakirlere dağıtmasına ise çok öfkelenmiştir. Ne de olsa bunda onun da payı vardır. Bu sebeple onu yerel Roma yetkililerine ihbar ederek Hristiyan olduğunu söyleyen nişanlısı, Lucy'nin cezalandırılması gerektiğini ifade etmiştir (Simmonds, 2020).

Roma konsülüne şikâyet edilmesi sonrasında, Lucy'nin efsanelerinin başladığına tanıklık edilmektedir. İsa Hristiyanlığı yayma gayesiyle etrafına birçok kişiyi topladığı süreçlerde Lucy de, Mesih'e olan bağlılığından asla vazgeçmeyeceğini ifade eder ve buna öfkelenen konsül de işkence amaçlı olarak kendisine tecavüz edilsin diye Lucy'i bir geneleve göndertir. Ancak Lucy "beden önemli değildir, ruhumuz kirlenmesin" diye haykırır (Ortiz-Hidalgo, 2021: 29).

Konsül Pascasio, pagan vatandaşların Lucy'yi şehit etmesine izin verir. Öncelikle herkes onu dışarı sürüklemeye çalışır. Ancak O hareketsiz kalmıştır bir türlü yerden bağını koparamazlar. Binlerce erkek onu yerden ayırmaya çalışsa da bunu gerçekleştiremez. Hatta bin öküzle bu işe girişeler dahi başarılı olamazlar. Bu mucizelere tanıklık edenler, onu ateşle yakmaya çalışırlar. Ateş bile onu yakamaz. Bunun üzerine ne yazık ki boğazına bir mızrak saplayarak azizeyi şehit ederler. Ölmeden önce azize kendisini Siracusa'nın hamisi ilan ettiğini söylemiştir. 13 Aralık 304 ölüm tarihidir. Azizenin öldüğü yere daha sonra kendisine adanan bir kilise inşa edilecektir (<http://www.ucm.es/centros/cont/descargas/documento21600.pdf>; Simmonds, 2020).

YÖNTEM

Çalışmada yöntem aşamasını doküman analizi ve araştırması ile hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizi oluşturmaktadır.

Bu araştırma türünde verilere ayrıca görsel betimlemeler eşlik etmiş ve göstergibilimin gösterenleri olarak yerlerini almışlardır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve BULGULAR

Azize Lucy: Efsaneler ve Göz ile İlişkisi

Aslında bu çalışmadaki asıl amaç, Lucy ile ilgili göz mucizelerini veya efsanelerini dile getirmektir. Bu konuda özellikle "Jama Ophthalmology, International Ophthalmology, Revista Mexicana de Oftalmología" gibi Tıp dergilerinde tıp uzmanları tarafından yazılmış olan

çalışmaların varlığı tespit edilmesi üzerine, çalışmanın bahsi geçtiği üzere Sanat Tarihi literatürüne de kazandırılması gerekliliği düşünülmüş sonucuna ulaştırılmıştır.

İtalyanların yoğun olduğu bölgelerde azize adına açılan muayenelerin varlığına tanıklık edilmiş ve azizenin göz rahatsızlıklarından muzdarip olanların koruyucu azizesi kabul edildiği öğrenilmiş bulunmaktadır. Hatta bir göz doktoru anısında, kendisine göz rahatsızlığı ile gelen bir hastasının iyileşmesi sonrasında, yine kendisine Azize Lucy'nin bir heykelini hediye ettiğini aktarmıştır. Ayrıca aynı kişi, hastasının kendisi gibi göz hastalarının neden azizeye özel bir şefaatte bulunması gerekliliğinden söz edince daha fazla bilgi edinmesine sebep olduğunu dile getirmiştir. Araştırmalar sonrasında Azizenin bakire şehit unvanına sahip olduğu, buna ilaveten göz rahatsızlıkları olanlar için özel bir azize ile tanışmış olduğunu da eklemiştir (Blake, 1940).

Azize Lucy'nin müritleri şifaları için, bir isteklerinin yerine getirilmesi veya kendilerine yapılan bir iyilik adına minnettarlık olarak azizeye altın veya gümüşten gözler sunarlar (Ortiz-Hidalgo, 2021: 32).

Gerçekten de "gözlerin hamileri" arasında Lucy'nin ayrı bir önemi vardır. Ki bu inanış birçok ülkeye de sıçramış örneğin Hırvatlar arasında da Azize Lucy kültürünün varlığının sürdüğü öğrenilmiştir. Kiliseler, sunaklar, resim ve heykeller ile hac, dua ve adak hediyeleri ve halk dindarları bunun örnekleri olarak sayılabilir. Bu saygı genel ve dini gelenek olmanın ötesinde tıp tarihi ve özellikle de etno-oftalmoloji tarihi açısından önemli bulunmaktadır (Skrobonja vd., 2004: 37-41).

Azizenin gözleri ile ilgili efsanelerin ağırlıklı olarak 14.yy. sonrasında yayıldığı düşünülmektedir. Anlatımlar ve efsanelere göre Lucy kendi gözlerini çıkartarak güzelliğini övenlerden ve onu beğenen damattan adeta intikam almıştır hatta gözlerini damada gönderdiği dahi ifade edilmektedir. Ancak Meryem Ana ona şefaate göstermiş ve kendisine yeni ve güzel gözler yaratıp, yerlerine kondurmuştur (Hall, 1987; <http://www.ucm.es/centros/cont/descargas/documento21600.pdf>)

Goes (2013)' den Hidalgo tarafından aktarılan bir orta çağ anlatısı, valinin önündeki tribünlerde gözlerinin çıkarıldığını, ancak gözleri olmasa bile Lucy'nin hala görebildiğini belirtir. Bazıları ise, gözleri oyulduğu halde Tanrı'nın ona eskisinden daha güzel yeni gözler verdiğini iddia eder. Başka bir efsaneye göre, Lucy'e talip olan bir başkasının daha olduğu ve bu yüzden Azize'nin gözlerini çıkartıp bir tabakta ona gönderdiği üzerinedir. Bunun üzerine talip pişmanlık duyarak Hristiyan olmuştur. Lucy de bazı orta çağ gravürlerinde gözleri bir tabakta yer alan resimleriyle tanınmaktadır (Ortiz-Hidalgo, 2021: 30).

İsa'nın Matta 5:29'da "Eğer sağ gözün senin için bir günah vesilesiyse, onu çıkar at; çünkü senin için uzuvlarından birinin yok olması, tüm bedeninin cehenneme atılmasından daha iyidir" dendiğine şahitlik edilir. Rönesans Roma'sında Aziz Lucy'ye adanmış diğer beş kilisede adak gözleriyle anılması muhtemel görünmektedir.

14. yy. öncesinde, çoğu metinde Lucy'nin göz efsanesine değinilmediğinden bahsedilmektedir. Bir 10. yy. el yazması derleme içeriğinde ise "Legenda di Santa Lucia" ın da bulunduğu metinlere göre "koyun safrası, bal ve göze akılcı konulan bazı tohumlar" ya da "göze ince bir dilim eski sığır etinin konulması" gibi uygulamalardan bahsedilirken, aslında göz ilaçlarına müdahil olarak geleneksel yöntemler aktarılmaktadır (Wish, 2015: 101-117).

16. yüzyılda bir dindar olarak tanınan aynı zamanda bir heykeltıraş olan Benvenuto Cellini de göz hastalığından kurtulduktan sonra, Azize Lucy bayramının üçüncü gününde Fransız tacından altın bir göz yaparak yeğenleriyle bunu azizeye takdim ettirdiğini ifade etmiştir. Böylelikle ona şükranlarını sunmuştur (Wish, 2015: 101-117).

Bu örnekte olduğu gibi birçok hasta iyileşmek ve şefaat edilmek adına azizeye yalvarır, şifa diler ve şükranlarını sunarlar. Lucy efsanesinden anlatılara göre, O sadece göz hastalıklarının değil yine efsaneyle ilgili olarak boğaz hastası olanların hatta terzi, şoför gibi ilginç mesleklerin de koruyucu azizesi kabul edilmektedir. Lucy aynı zamanda optikçilerin de koruyucu azisesidir (Ortiz-Hidalgo, 2021: 27-28).

Dante'nin ünlü eseri İlahi Komedya dahi Lucy ile ilişkilendirilmiştir. Söylentiye göre, Dante'de görme kaybı yaşamış ve azizeye dua etmiştir. İsteği gerçekleştikten sonra da Lucy'yi eserinde bir şükran borcu olarak bir karaktere büründürmüştür. Burada Cehennem II. Kanto'sunda Lucy'den, Beatrice Portinari'ye "Kutsal Kadın" (İlahi Merhamet) tarafından gönderilen "düşmanın tüm zulmünün" habercisi olarak bahseder ve Beatrice'i, Virgil'i Dante'nin yardımına göndermesi için harekete geçirir. Virgil'e Dante'yi Cehennem ve Araf'ta yönlendirmesi talimatını vermiştir. Lucy, Virgil'in anlatı içindeki söyleminde aslında dolaylı olarak yer almaktadır kendisi ismen görünmemektedir. Bu durum için, Dante'nin aklında alegorik anlatımı seçtiğini söyleyebiliriz; belki Lucy'yi Aydınlatıcı Lütuf, Merhamet veya hatta Adalet figürü olarak görmüş olabilir. Ayrıca Dante, Lucy'ye büyük bir saygı duymaktadır ve onun karşıtı olan Âdem'i ise Cennet'in XXXII. Kanto'sundaki Gizemli Gül'ün içine yerleştirmiştir (<https://www.stlucychurch.org/our-patroness/>).

Edebiyat dünyasına kadar giren Lucy'nin diğer sanat eserlerinde yer almasına da şaşmamalıdır. Nitekim sanatçılar görme yetileri ve perspektifleri ile hayata gönül gözüyle de bakmaktadır (Simmonds, 2020).

Lucy'e bağlılık sadece inanan halkla kalmaz. Kendisinin ölümüne yakın Siracusa kentinde kilisenin hamisi olduğundan bahsedilmiştir, ayrıca bu kentteki yeraltı mezarına yerleştirilmesi kilisenin onu kabul ettiğinin bir göstergesidir. Fakat kendisini ziyaret edenlerin sayısı çok fazla olunca, kalıntıların taşınmasını gerektirir ve altıncı yüzyılın başlarında Siracusa'da kendisi için yeni bir bazilika inşa edilir. Lucy İtalya, Sicilya dışına kadar bahsettiğimiz üzere birçok farklı ülkede de kilise hamisi ve azizesi olarak kabul edilmiştir. Siracusa sekizinci yüzyılda Araplar tarafından işgal edildiğinde, Lucy'nin naaşı tekrar nakledilmek durumunda kalır önce Abruzzo bölgesinde yer arayışları sürer, ardından naaş Konstantinopolis'e kadar götürülür. Venedikliler 13. yy. da buradan kalıntıları alarak tekrar İtalya'ya götürmek isterler. En nihayetinde Venedik mahallelerinden birisi olan Cannaregio'da onun için özel olarak inşa edilmiş bir kiliseye defnedilir. Diğer bir rivayete göre ise şu anda, Venedik'teki Aziz Jeremiah Meydanı'nda bulunan Aziz Jeremiah ve Lucy Kilisesi'ndeki sunağın altındaki cam bir lahitte yatmaktadır. 1955 yılında da dönemin Kardinali Angelo Giuseppe Roncalli'nin isteği üzerine, azizenin yüzü gümüş bir maskeyle kaplanmıştır (Ortiz-Hidalgo, 2021: 27-32; <http://www.ucm.es/centros/cont/descargas/documento21600.pdf>).

Erken dönemlerde Roma ayin külliyyatına dâhil edilen Azize, özellikle Ravenna'daki Saint Apollinare Nuovo kilisesi için ayrıca (6. yy) değerlidir. Nitekim kendisine ait Erken dönem resim örneklerini burada görmek mümkündür. Freskler içerisinde Lucy'nin Meryem Ana'ya doğru yürüyen azizler arasında yer alması da ayrıca bu önemi arttırmaktadır (Resim 1). Réau'ya göre, Lucy'nin Batı'daki bağlılığının gelişimi İtalya'da (Napoli, Roma, Milano, Venedik vb.) başlamış ve tüm Avrupa'da (Fransa, Almanya, Hollanda, İsveç ve İspanya) devam etmiştir. Lucy'nin İspanya'daki bağlılığı 11 yy. sonuna kadar sürer. Oradaki azizler içerisindeki yerini alır (Réau Louis, 2002 269; Simmonds, 2020; <http://www.ucm.es/centros/cont/descargas/documento21600.pdf>).

Azize Lucy Bayramı en az 20 İtalyan şehrinde ve dünyanın farklı yerlerinde kutlanmaktadır ve kendisine adanmış çok sayıda kilise Yortusu hem Katolik hem de Anglikan, Ortodoks ve Lutheran kiliselerinde 13 Aralık'ta kutlanmaktadır. Lucy, Aziz Stephen hariç, Lutheran kilisesi

tarafından kabul edilen tek azizedir; Azize Lucy'nin kutsanması onun kutsanmasıyla birleştirilmiştir. İsveç'te Azize Lucy bayramında, Lucy çörekleri adı verilen kekler göz şeklinde pişirilir ve geleneksel şarkılar söylendikten sonra yenir. Parti, kızlardan birinin "İsveç'in Lucy Kraliçesi" (Sveriges Lucia) olarak seçilmesiyle sona erer. Benzer kutlamalar Danimarka, Finlandiya ve Norveç'te de yapılır ve bu ülkelerdeki en popüler geleneklerden biri olur. Endülüs'ün Granada eyaletinin kuzeydoğusunda bulunan Baza şehrinde 12-13 Aralık gecesi, Lucy'nin kazıkta yakılmasının anısına şenlik ateşleri yakılır. Burgos'un Hacinas kasabasında ise, Eylül ayının üçüncü pazar günü, Azize Lucy'nin doğum günü hatırına popüler bir hac ziyaretiyle kutlanır (Ortiz-Hidalgo, 2021: 27-32).

Örnek Resimler

Resim 1: Palma di Giovane, Fresko, Santa Lucia Kilisesi ve Kutsal Alanı, Santa Lucia ve San Geremia, Venezia

Kaynak: (Simmonds, 2020).

Azize ile ilgili yapılan resimler içerisinde en dikkat çekici olanları, özellikle 14.yüzyıldan itibaren görülecek olan elinde tuttuğu bir tepsi veya kupa benzeri nesneler içerisine konulmuş oyulmuş gözlerdir (Réau Louis, 2002 :269; <http://www.ucm.es/centros/cont/descargas/documento21600.pdf>). Kimi zaman şehitlik sembolü olarak bir palmye tutmaktadır. Bunun dışında kılıç veya bıçak benzeri nesneler onun şehit edilmesi ile alakalı olarak verilebilmektedir. Ayakları altına yerleştirilen öküzler varsa, onu dışarıya sürüklemeye çalışan ama başarılı olamayan öküzleri temsil eder. Bir ateş görülürse de ateş ile yakmaya çalışma ve onu kazıkta öldürme teşebbüsünün yansımalarıdır. Elinde bir lamba veya mum var ise, isminin anlamı olan ışığı simgeler. Kıyafetleri ise genelde şıktır kimi zaman üzerinde bir pelerinli kostüm bulunur. Bakire ve azizelerde olduğu gibi başında da bir taç görülebilir (Ortiz-Hidalgo, 2021; <http://www.ucm.es/centros/cont/descargas/documento21600.pdf>).

Lucy kültünün ilk kalıntısı, İtalya'nın Ravenna  hrindeki Sant' Apollinare Nuovo kilisesinde bulunur ve burada ilk temsil, bakireler geçidinde yer almaktadır. Yukarıdaki resimde de benzer bir şekilde Santa Lucia Kilisesi ve Kutsal Alanında Palma il Giovane tarafından yapılmış frekste figür, bir tunik giymiş, elinde oyulmu  gözler olan bir k se ve palmiye dalı taşımaktadır (Resim 1).

Resim 2: Bernat Martorell, Aziz Lucy'nin Kazıkta  ehit Edilmesi, Ahşap  zeri Tempera
Kaynak: (Generalitat de Catalunya Fundaci n Torres, Catalunya, 1995).

Efseneye göre konsül Lucy'i kazıkta yakmayı emretmiş, ancak tüm odunları yakıp tükettikten sonra dahi Lucy hayatta kalmıştır. Bu hik yeyi anlatan yukarıdaki resim (Resim 2), Katalan ressam Bernat Martorell tarafından ahşap üzerine tempera tekniğiyle ger ekle tirmi tir. Resim "Aziz Lucy'nin Kazıkta  ehit Edilmesi" (yaklaşık 1435)" ba lı ını taşımaktadır (Ortiz-Hidalgo, 2021)

Resim 3: Santa Lucy, İ kence Sahnelerinden (Teknik Belirtilmemiş)
Kaynak: (Ortiz-Hidalgo, 2021).

Yine efsaneye göre azizenin öküzlere direnme sahnesini, yukarıda verilen resimde görmek mümkündür (Resim 3).

Resim 4: Caravaggio, St Lucy'nin Ölümü, Yağlı Boya 16. yy. Chiesa Di Santa Lucia Al Sepolcro, Siracus

Kaynak: (Simmonds, 2020).

Lucy ile ilgili bilinen en önemli resim, Caravaggio tarafından yapılmış olup "Aziz Lucy'nin Ölümü" ismini taşımaktadır. Yukarıda verilen bu çalışma Siracusa'daki Santa Lucia kilisesi için yaptırılmıştır (Resim 4).

Resim: Francesco del Cossa, Santa Lucy, Ahşap Üzeri Tempera, 15.yy.

Kaynak: (Simmonds, 2020).

Rönesans sanatçısı Francesco del Cossa'nın elinde palmiye dalı tutarak resmedilen azizenin görseli de sıklıkla göz önünde olanlar arasındadır ve resim yukarıda görülmektedir (Resim 5).

Resim 6: Palma Il Giovane, Santa Lucia Örneği, 17.yy, Chiesa dei SS. Geremia e Lucia, Venezia
Kaynak: (https://gallerix.org/storeroom/1149849544/N/877/#google_vignette).

Yukarıda verilen diğer resim, Sanatçı Palma Il Giovane'nin Azize Lucy'i temsil eden benzer temalardan bir diğeridir (Resim 6).

Aşağıda ressamı bilinmeyen azizenin diğer iki resmi, azizenin sembolik nesnelerinin temsili olarak çalışmaya eklenmiştir (Resim 7 ve 8).

Resim 7: Santa Lucy
Kaynak: (Simmonds, 2020).

Resim 8: Santa Lucy

Kaynak: (Simari, 2016, URL: <https://casamiatours.com/feast-of-st-lucy/>)

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Hristiyanlıkta azizler ve azizeler ile ilgili çok sayıda veri bulunmaktadır. Haklarında önemli efsaneler anlatılır, bir şehir kendilerine adanır. Birçok insan azizlere saygı duyar. Kendilerine ait mezarları şapelleri bulunur. Burada adaklar adanır, dualar edilir. Çalışmaya konu olan Siracusa doğumlu (283) azize Lucy de, Hristiyanlıkta önemli bir isimdir. Kendisi saflığı, iffeti ve dürüstlüğü ile tanınmış, yaşadıkları ile bir azize olmayı hak etmiştir. Efsanesine ve yaşadıklarına göre Lucy'nin annesi hastalanmış ve Lucy de onu iyileştirmesi için Azize Agatha'ya dua etmeye hac'a gitmiştir. Ancak Agatha zaten kendisinin mucizeleri olduğunu ve bunu sağlayabileceğini söyler. Nitekim annesinin iyileşmesi ardından azize iyice kendisini Hristiyan olmaya adar.

Ancak ortada daha önceden vaat edilmiş bir evlilik sözü vardır. Fakat artık O, bir azizedir ve evlenmek istemez, tüm çeyizini fakirlere dağıtır. O günlerin pagan halkı henüz Hristiyanlığı tamamen benimsememiştir. Ve damat adayı azizeye evlenmeyi reddettiği için Roma konsüllerine şikâyet eder. Hikâye bu ya, dönemin hâkimi ondan Hristiyanlıktan vaz geçmesini istese de azize bunu kabul etmeyince çeşitli işkencelere maruz bırakılır.

İşte çalışma bu noktadan sonra asıl temamıza konu olmaya başlamıştır. Nitekim azizeye yapılan işkenceler arasında tecavüz edilmesi için geneleve götürülmeye çalışılması, bin adam ve hatta bin öküzün dahi onu yerinden kıpırdatamaması ile herkesi şoke etmesi, kazığa bağlanarak ateşle yakılmak istense de ateşin bile onu yakamadığı dilden dile dolaşır. En nihayetinde boğazına saplanan bir mızrak veya hançerle şehit edilir. Ve ölmeden önce kendisini kilisenin hamisi ilan eder. Bulunduğu yere ve daha birçok yere kiliseler dikilir. İnsanlar onu ziyaret etmeye başlar. Hristiyanlıktaki birçok azize arasındaki yerini almıştır kendisi.

Azize ile ilgili temalarımızın başında en önemli efsanesi ise gözleri ile ilgili olanıdır. Azizenin gözleri ile ilgili efsanelerin ağırlıklı olarak 14. yy. sonrasında yayıldığı düşünülmektedir. Anlatımlar ve efsanelere göre Lucy kendi gözlerini çıkartarak güzelliğini övenlerden ve onu beğenen damattan adeta intikam almıştır hatta gözlerini damada gönderdiği de ifade edilmektedir. Ancak Meryem Ana ona şefaath göstermiş ve kendisine yeni ve güzel gözler yaratıp, yerlerine kondurmuştur.

Bir orta çağ anlatısı, valinin önündeki tribünlerde gözlerinin çıkarıldığını, ancak gözleri olmasa bile Lucy'nin hala görebildiğini belirtir. Bazıları ise, gözleri oyulduğu halde Tanrı'nın ona eskisinden daha güzel yeni gözler verdiğini iddia eder.

Başka bir efsaneye göre, Lucy'nin gözlerinin güzelliği başka bir talibinin daha çıkmasına vesile olmuş ancak kendisinin dinlenmesine izin verilmediğinde gözlerini yerinden çıkartıp bir tabakta talibine göndermiştir. Bunun üzerine talip pişmanlık duyarak Hristiyan olmuştur. Lucia da bazı orta çağ gravürlerinde gözleri bir tabakta yer alan resimleriyle daha çok tanınmaktadır.

Birçok hasta şefaath dilemek adına sonradan azize yalvarır, şifalar diler ve hastalıklarından sonuç alınca da ona şükranlarını sunarlar. Lucy efsanesinden anlatılara göre, sadece göz hastalıklarının değil yine efsaneye ilgili olarak boğaz hastası olanların hatta terzi, şoför gibi ilginç mesleklerin de koruyucu azizesi kabul edilmektedir. Lucy aynı zamanda optikçilerin de koruyucu azizesidir.

Örnek resim anlatıları da azizeyi çoğunluk elinde tuttuğu içlerinde gözler olan bir tabakla veya bekâret saflık ve azizliğin simgesi olan palmye dalı ile resmedilir.

Azizenin göz mucizesi birçok insanın adını kiliselere, göz muayenelerine isim olarak verilmesini sağlar. Bu durum sadece İtalya ile sınırlı kalmaz tüm Hristiyan ülkelerine yayılır ve onun öldüğü gün olan 13 Aralık Azize Lucy bayramı olarak anılmak üzere kutlanır.

Nihayetinde bu çalışma, Lucy ile ilgili göz mucizelerini veya efsanelerini dile getirmekle birlikte bu konuda özellikle "Jama Ophthalmology, International Ophthalmology, Revista Mexicana de Oftalmología" gibi Tıp dergilerinde tıp uzmanları tarafından yazılmış olan çalışmaların varlığı tespit edilmesi üzerine, çalışmanın Sanat Tarihi literatürüne de kazandırılması gerekliliği düşünülmüş sonucuna ulaştırılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazar(lar)ına aittir.

Etik Kurul Onayı: Çalışma kamuya açık ikincil verilerin kullanılmasıyla oluşturulmuştur.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Çalışma tek yazarlı olup katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

Blake, E.M. (1940). Santa Lucia, Patroness of the eyes. *Jama Ophthalmology*, 23(3) (Online: <https://jamanetwork.com/journals/jamaophthalmology/article-abstract/614870>). (Erişim Tarihi: 20.09.2025)

Bulletin Archive, St.Lucy Catholic Church (Faith in action) our patroness (Online: <https://www.stlucychurch.org/our-patroness/>). (Erişim Tarihi: 20.09.2025)

Goes F. (2013). Saint Lucy and other saints of the blind. En: *The eye in history*. Jaypee-Highlights Medical Publishers, 306-09, New Delhi.

Hall, J. (1987). *Diccionario de Temas y Símbolos Artísticos*, Madrid.

<http://www.ucm.es/centros/cont/descargas/documento21600.pdf>. (Erişim Tarihi: 20.09.2025)

https://gallerix.org/storeroom/1149849544/N/877/#google_vignette (Erişim Tarihi: 07.08.2025)

Ortiz-Hidalgo, C. (2011). Lucy of Syracuse. Patron saint of eye disorders, *Revista Mexicana de Oftalmología*, 95(1), 27-32, DOI: 10.24875/RMOE.M20000146.

Réau, L. (2002). Iconografía del arte cristiano. *El Serbal*, 2(4), 269, Barcelona.

Simari E. (2016.) The Feast of St Lucy is No Fast (Online: Erişim Adresi: <https://casamiatours.com/feast-of-st-lucy/>). (Erişim Tarihi: 20.09.2025)

Simmonds, J. (2020). The Legend of St Lucy Thats Santa Lucia In Italy (Online: <https://educated-traveller.com/2020/03/22/the-legend-of-st-lucy-thats-santa-lucia-in-italy/>). (Erişim Tarihi: 20.09.2025).

Skrobonja ,A. Muzur, A. and Culina, T.(2004). The Cult of St. Lucia, Patroness of the eyes: some examples from Croatian ethnomedical tradition. *International Ophthalmology*, 25(1), 37-41.

Wisch, B. (2015). Seeing is believing: St. Lucy in text, image, and festive culture The Saint between manuscript and print: Italy 1400–1600. Alison K. Frazier (Ed). Essays and Studies Centre for Reformation and Renaissance Studies (101-117), 37, Toronto.